

Sprawozdanie z monitoringu realizacji
Gminnego Programu Rewitalizacji
Miasta Luboń na lata 2017-2027
za okres 2024-2025
wraz z ewaluacją

Spis treści

Sprawozdanie z monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Luboń na lata 2017-2027 za okres 2024-2025	
Wstęp.....	2
Monitoring GPR	3
Postępy w realizacji przedsięwzięć	3
Pozostałe działania rewitalizacyjne w latach 2024-2025	13
Podsumowanie	18
Ewaluacja	19
Wstęp.....	19
Trafność interwencji	19
Efektywność	21
Skuteczność	21
Użyteczność	22
Podsumowanie	22

Wstęp

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024, poz. 278) rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, koordynowany w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Luboń na lata 2017-2027 (GPR) przyjęto uchwałą nr XXXIX/290/2017 z dnia 23 listopada 2017 r. Dokument został wpisany dnia 14 grudnia 2017 r. do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa wielkopolskiego stanowiącego załącznik do uchwały nr 1472/2019 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z 7 listopada 2019 r. w sprawie zmiany uchwały nr 3616/2017 z dnia 9 maja 2017 r. w sprawie przyjęcia wykazu programów rewitalizacji gmin województwa wielkopolskiego, co było warunkiem koniecznym, do ubiegania się o środki z Funduszy Europejskich na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Aby skutecznie ubiegać się o środki z nowej perspektywy finansowej Funduszy Europejskich, konieczne stało się zaktualizowanie obowiązującego GPR i uzyskanie pozytywnej opinii Instytucji Zarządzającej oraz wpis do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa wielkopolskiego. Po analizie sytuacji zapadła decyzja o rozpoczęciu prac nad nowym GPR.

GPR został opracowany w ramach projektu dofinansowanego z Funduszy Europejskich pn. „Kompleksowy, skoncentrowany i komplementarny Program Rewitalizacji Miasta Luboń przygotowany z udziałem wsparcia eksperckiego oraz partycypacji społecznej – aktualizacja”, a przy jego realizacji uwzględniono także zalecenia zawarte w opracowaniu „Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+”.

Dokument został sporządzony w celu wyznaczenia obszarów problemowych na terenie miasta, a następnie zdefiniowania priorytetowych działań w zakresie ich rewitalizacji. Powyższe osiągnięto poprzez delimitację obszarów zdegradowanych, w których zidentyfikowano koncentrację zjawisk negatywnych (społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych), a następnie wskazanie obszarów rewitalizacji, na których z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zamierza się przeprowadzić rewitalizację. Określono cele rewitalizacji i kierunki działań, które zostały uszczegółowione w ramach wskazanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Całość procedury przeprowadzona została zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji ze szczególnym uwzględnieniem partycypacji społecznej w tym procesie.

Za podstawowe cele rewitalizacji uznano:

Cel I – Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzmocnienia spójności społecznej oraz wzrostu jakości kapitału społecznego. Obejmujący: integrację oraz aktywizację mieszkańców poprzez wzmocnianie tożsamości lokalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cel II – Kreowanie warunków dla zrównoważonego rozwoju opartego na spójności i ładzie przestrzennym. Obejmujący: zachowanie, ochronę i modernizację dziedzictwa historycznego i kulturowego obszaru rewitalizacji, zapewnienia ładu przestrzennego poprzez równoważenie funkcji mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej i rekreacyjnej oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.

Monitoring GPR

Zgodnie z zapisami rozdziału 10.2 GPR określającego system monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji oraz obowiązków sprawozdawczych w zakresie procesu rewitalizacji ustalono dwuletni okres raportowania począwszy od 2018 r.

Ponadto, zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, co najmniej raz na 3 lata Burmistrz Miasta Luboń dokonuje oceny aktualności i stopnia realizacji GPR w formie ewaluacji. Dla objęcia analizą pełnych danych dla roku 2025 ewaluację opracowano w roku bieżącym.

Niniejsze sprawozdanie zostało pozytywnie zaopiniowane przez Komitet Rewitalizacji dnia 21 kwietnia 2026 r.

Postępy w realizacji przedsięwzięć

Dla zobrazowania procesu realizacji, poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne oznaczono kolorami:

- **zielone** – zrealizowane
- **pomarańczowe** – w realizacji lub realizowane w innej lokalizacji lub częściowo zrealizowane w analizowanym okresie
- **czerwone** – niezrealizowane

Tab. 1. Stopień realizacji przedsięwzięć GPR dla Miasta Luboń z uwzględnieniem lat 2024-2025.

nr	Nazwa przedsięwzięcia	Organ odpowiedzialny	Zakres	Stopień realizacji
A1	Przebudowa Domu Włodarza	Miasto Luboń	Przebudowa Domu Włodarza	Budynek znajduje się w stanie surowym otwartym. W 2025 r. wszczęto postępowanie o zamówienie publiczne na wykonanie robót budowlanych (kontynuacja budowy). W dniu 24.03.2026 r. podpisana została umowa z Wykonawcą na dokończenie przebudowy obiektu.
A2	Historia miasta w nowoczesnym wydaniu	Ośrodek Kultury w Luboniu	Zakup i montaż tablicy multimedialnej w Domu Włodarza	Nie dokonano zakupu tablicy multimedialnej. Zadanie będzie realizowane po zakończeniu inwestycji przebudowy Domu Włodarza
A3	Koncerty edukacyjne dla dzieci	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja koncertów w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Zorganizowano 5 koncertów w Ośrodku Kultury. Kolejne wydarzenia organizowane będą po udostępnieniu Domu Włodarza.
A4	Zwiększenie tożsamości lokalnej poprzez organizację koncertów patriotycznych	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja koncertów w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Zorganizowano 5 wydarzeń w zmienionej lokalizacji. Kolejne wydarzenia organizowane będą po udostępnieniu Domu Włodarza.

Sprawozdanie z monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Luboń na lata 2017-2027 za okres 2024-2025 wraz z ewaluacją

A5	Luboński Szlak Architektury Przemysłowej	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizowanie wycieczek oraz stała ekspozycja w Domu Włodarza	W latach 2024-2025 zorganizowano 15 wycieczek, w których wzięło udział 225 osób. Żadna nie miała związku z Domem Włodarza.
A6	Dom Włodarza jako miejsce eliminacji do konkursów muzycznych	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja konkursów muzycznych w Domu Włodarza	Eliminacje do konkursów muzycznych nie zostały zorganizowane w miejscu docelowym z uwagi na brak dostępności Domu Włodarza. Kolejne wydarzenia organizowane będą po udostępnieniu Domu Włodarza. W Ośrodku Kultury zorganizowano 2 konkursy (300 uczestników).
A7	Powiatowy Przegląd Chórów	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja przeglądów chórów w Domu Włodarza	Nie odbyły się z uwagi na brak dostępności Domu Włodarza. Kolejne wydarzenia organizowane będą po udostępnieniu Domu Włodarza.
A8	Przeegląd Zespołów Śpiewaczych	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja przeglądów Zespołów Śpiewaczych w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Zorganizowano 3 przeglądy w Ośrodku Kultury. Kolejne wydarzenia organizowane będą po udostępnieniu Domu Włodarza.
A9	Rajd Nordic Walking	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja rajdu w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Zorganizowano 2 Rajdy Nordic Walking im. Włodzimierza Kaczmarka, które były powiązane z Parkiem Siewcy bez uwzględnienia Domu Włodarza.
A10	Spotkania gwarowe	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja zajęć w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Odbyły się 2 wydarzenia (1100 uczestników) w Parku Siewcy w ramach „Biby w Lasku”.
A11	Wykłady w ramach cyklu „Wokół sztuki, wokół fotografii”	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja wykładów w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Lokalizacja została przeniesiona do Ośrodka Kultury. Odbyło się łącznie 10 wykładów, w których wzięło udział ok. 150 osób.
A12	Wystawy i ekspozycje czasowe	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja wystaw w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Wystawy realizowane były w Ośrodku Kultury. W sumie w 8 wydarzeniach uczestniczyło do 3500 osób.
A13	Rajd rowerowy	Ośrodek Kultury w Luboniu	Organizacja rajdu z lokalizacją mety przy Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Rajd rowerowy nie odbył się do tej pory z uwagi na brak oznakowania szlaku rowerowego im. Jana Pawła II.
A14	Digitalizacja materiałów historycznych i dokumentów życia społecznego	Biblioteka Miejska	Zebranie materiałów od mieszkańców, ich digitalizacja i prezentacja w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Biblioteka Miejska w Luboniu digitalizuje dokumenty życia społecznego w ramach Cyfrowej Wielkopolski. W latach 2024-2025: udostępnionych obiektów było 653; liczba wyświetlonych obiektów wzrosła do 1586005 (w tym w 2025 r. wyświetlono ich 35315 – o 1813 więcej niż w 2024 r.). Repozytorium Historii Miasta Luboń, które od 2023 r. tworzy bibliotekę

				cyfrową deLibra w zakresie digitalizacji szeroko rozumianych materiałów dotyczących życia społecznego w Luboniu, w czasie sporządzania raportu, miało 318 595 czytelników.
A15	Utworzenie punktu informacji turystycznej	Biblioteka Miejska	Przygotowanie punktu informacji turystycznej w Domu Włodarza	Nie utworzono z uwagi na brak dostępności Domu Włodarza.
A16	Wykłady z zakresu regionalistyki, historii regionu, jego wybitnych przedstawicieli	Biblioteka Miejska	Przygotowanie cyklu wykładów w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Nie prowadzono w docelowej lokalizacji. Wykłady z zakresu regionalistyki i wykłady historyczne są przeprowadzane w budynku Biblioteki Miejskiej w Luboniu.
A17	Sala Historii miasta – stała wystawa	Biblioteka Miejska	Przygotowanie wystawy w Domu Włodarza	Brak dostępności Domu Włodarza. Nie zrealizowano.
B1	Przebudowa pl. Edmunda Bojanowskiego	Miasto Luboń - BMK	Przebudowa placu – okres realizacji 2018-2020	Projekt koncepcji przebudowy Pl. E. Bojanowskiego został opracowany w 2014/2015 r., z uwagi na brak funduszy na ten cel dalsze prace nadal nie zostały dotąd podjęte. Z uwagi na brak funduszy, nie zrealizowano tego projektu. Zrezygnowano z dalszej realizacji tego projektu.
B2	Zagospodarowanie terenów leśnych Nadleśnictwa Babki	Miasto Luboń - BMK	Zagospodarowanie terenów nadleśnictwa Babki - Utworzenie ciągu pieszo – jezdnego o długości ok. 1km – okres realizacji 2017-2019	Nie zrealizowano z uwagi na brak zleconych działań.
B3	Budowa ciągu rekreacyjnego pieszo – rowerowego wzdłuż jeziora Kocie Doły w Luboniu	Miasto Luboń - BMK	Ciąg rekreacyjny wzdłuż jeziora Kocie Doły – okres realizacji 2018-2021	Wykonano projekt odcinka ścieżki wzdłuż jeziora Kocie Doły od ul. Wodnej do ul. Podgórznej. W latach 2024-2025 nie podjęto dalszych działań z uwagi na nieuzyskanie na rzecz Miasta tytułu własności przedmiotowych gruntów.
B4	Przeniesienie filii bibliotecznej i powstanie mediateki	Biblioteka Miejska	Powstanie filii w Przedszkolu Nr 1	Podjęto uchwałę nr XXXIX/297/2021 Rady Miasta Luboń z dnia 25 listopada 2021 r. umożliwiającą zmianę sposobu użytkowania obiektu. Inwestycja na etapie projektowym. Filia biblioteczna nr 4 funkcjonuje w dotychczasowej siedzibie przy ul. Jana III Sobieskiego 80 w Luboniu. Powstanie mediateki pozostaje w sferze planów.
B5	Pomoc żywnościowa 2014-2020	Związek Stowarzyszeń Wielkopolski	Wsparcie osób i rodzin zagrożonych i doświadczających	MOPS w Luboniu uczestniczył w realizacji POPŻ 2014-2020 (Program Operacyjny

		Bank Żywności z siedzibę w Poznaniu - MOPS	ubóstwa poprzez pomoc w formie paczek żywnościowych	Pomoc Żywnościowa) jako Organizacja Partnerska Lokalna. W 2021 r. realizowano podprogram 2020 (od lutego 2021 do września 2021). W 2023 r. rozdysponowano 4 tony żywności, z których skorzystały 473 osoby. W latach 2024-2025 w ramach programu „Pomoc żywnościowa 2021-2027” pomocy udzielono 1019 os., rozdysponowano 77 ton żywności.
B6	Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania	Miasto Poznań Partner: MOPS	Poprawa dostępu do usług społecznych dla rodzin	Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020. i zaplanowany na okres 36 miesięcy (od 1.03.2020r do 28.02.2023r.). W 2023 r. 92 osoby skorzystały łącznie z 7 usług społecznych wykonywanych przez MOPS. W 2024 projekt nie był realizowany. W 2025 realizowano 10 usług, które objęły 212 osób.
B7	Program Aktywizacja i Integracja 2017	Powiatowy Urząd Pracy - MOPS	Pomoc osobom długotrwale bezrobotnym, w powrocie na rynek pracy	Program zakończony w roku 2017 objął wsparciem jedną osobę z Lubonia.
B8	Rewitalizacja zabytkowego obiektu przemysłowego – budynku HALI POELZIGA	LUVENA S.A.	Rewitalizacja budynku	W 2024-2025 r. uzyskano dofinansowanie ze Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na remont poszycia dachowego wraz z instalacją odgromową. Zakończono 6 etap prac. Przewidywane zakończenie inwestycji ma nastąpić w listopadzie 2026 r. Ponadto rozpoczęto remont zabytkowego komina ze zbiornikiem typu INZE (prace realizowane są z pomocą dofinansowania z Powiatu Poznańskiego w wysokości 20 000 zł uzyskanego w 2023 r.)
B9	Unikalny, zabytkowy budynek willowy, Luboń ul. Kolonia PZNF 1	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu	Rewitalizacja budynku	Przedsięwzięcie zakończono w 2020 r.
B10	Unikalny, zabytkowy budynek willowy, Luboń ul. Kolonia PZNF 2	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu	Rewitalizacja budynku	Przedsięwzięcie zakończono w 2018 r.

B11	Unikalny, zabytkowy budynek willowy, Luboń ul. Kolonia PZNF 3	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu	Rewitalizacja budynku	Przedsięwzięcie zakończono w 2022 r.
B12	Unikalny, zabytkowy budynek willowy, Luboń ul. Kolonia PZNF 4	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu	Rewitalizacja budynku	Przedsięwzięcie zakończono w 2022 r.
B13	Unikalny, zabytkowy budynek willowy, Luboń ul. Armii Poznań 51	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu	Rewitalizacja budynku	Przedsięwzięcie zakończono w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów beneficjentów.

Jak wynika z powyższego, GPR został zrealizowany w 27%. Przedsięwzięcia, które wskazano jako realizowane stanowią 46%, a pozostałych 27% nadal nie rozpoczęto.

Analizując przedsięwzięcia pod kątem ich realizacji we właściwej lokalizacji należy wskazać, że żadne z 17 przedsięwzięć, które zaplanowano w Domu Włodarza nie miało możliwości się tam odbyć. W roku 2020 przystąpiono do I etapu realizacji tej inwestycji, jakim była rozbiorka budynku, następnie w 2021 r. rozpoczęto prace budowlane. Budynek pozostaje w stanie surowym otwartym. W 2025 r. wszczęto postępowanie publiczne, a 23 marca 2026 r. podpisano umowę na wykonanie (kontynuowanie) robót budowlanych. Finansowanie tego etapu będzie pokryte ze środków własnych Miasta.

Zdj. 1. Dom Włodarza, stan w roku 2026.

Źródło: UM Luboń

Mimo widocznego postępu w realizacji, czasokres obowiązywania programu – do 2027 r. jest zbyt krótki, aby zrealizować wszystkie zaplanowane w Domu Włodarza przedsięwzięcia. Jednocześnie, pomimo braku możliwości korzystania z tej kluczowej lokalizacji, założenia GPR odbyły się w innych miejscach – m.in. w Ośrodku Kultury, Bibliotece Miejskiej czy Parku Siewcy.

Dzięki możliwości wykorzystania własnych środków finansowych oraz tych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, możliwa jest także realizacja przez Miasto zadań wykraczających poza określone w GPR

przedsięwzięcia, które mają wpływ na wzmacnianie lokalnych potencjałów miasta i poprawę jakości życia jego mieszkańców.

Zgodnie z metodologią zaproponowaną w GPR, systematycznemu badaniu podlegają wskaźniki kryzysowe. Są to wskaźniki, które wykorzystano na potrzeby ostatecznej delimitacji obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji. Wśród analizowanych danych wybrano te, które z założenia miały stanowić listę porównywalnych i reprezentatywnych wskaźników ze względu na poprawność metodologiczną oraz poprawność przestrzenną. Jak się okazało, na przestrzeni lat obowiązywania GPR, wiele danych z przyjętych wskaźników nie jest możliwych do opisanego ze względu np. na zmiany prawne, brak danych wynikających z zaniechania prowadzenia statystyk lub braku możliwości pozyskania stosownych informacji, część z danych jest z kolei gromadzona w szerszym odniesieniu tj. dotyczą całego miasta.

Tab. 2 Dynamika wskaźników kryzysowych.

WSKAŹNIK STANU KRYZYSOWEGO	WARTOŚĆ					REZULTAT
	WYJŚCIOWA 2017	2019	2021	2023	2025 ¹	
udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	23,46	15,76	1,6	0,28	0,8	↓
liczba bezrobotnych długotrwale na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (os.)	10,72	7,68	6,9	2,6	2,0	↑
liczba osób objętych pomocą społeczną na 1000 mieszkańców (os.)	93,63	89,73	28,49	26,8	31,5	↓
liczba oczekujących na mieszkania socjalne na 1000 mieszkańców (os.)	25,15	4,98	0,92	0,57	1,2	↓
liczba przestępstw popełnionych na terenie miasta ²	341,79	182,4	546	514	444	↑
liczba czytelników na 100 mieszkańców (średnio w roku) (os.) ³	5,14	22,41	18,67	17,7	22	↑
uczestnicy działań kulturalnych (biblioteki i ośrodka kultury) na 1000 mieszkańców (os.)	5,85	6,11	19,53	200,5	305,5	↑
frekwencja w wyborach samorządowych (%)	40,76	43,7	0	84,17 ⁴	78,66 ⁵	↓ ⁶
średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty lub inne adekwatne wyniki nauczania w zależności od reformy oświatowej (%) ⁷	61,8	62,63	62,25	63,75	66,6	↑
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (%)	19,49	constans	19,2	19,7	25,6	↓

¹ Obliczenia dotyczące liczby mieszkańców zostały oparte o dane uzyskane z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Luboń

² Pierwotny wskaźnik „liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców (zdarzenia)” został zmieniony na liczbę przestępstw popełnionych na terenie miasta z uwagi na bardziej obrazowy charakter danych (czyny karalne dotyczą wyłącznie nieletnich)

³ Wartość wskaźnika oparto na liczbie zarejestrowanych użytkowników biblioteki

⁴ Frekwencja w wyborach parlamentarnych

⁵ Frekwencja w wyborach prezydenckich

⁶ We wskazanym rezultacie negatywny wpisuje się również frekwencja w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2024 r., która wyniosła 50,13%

⁷ Reforma systemu edukacji wymusiła zmianę wskaźnika (wskaźnik dotyczy aktualnie egzaminu ósmoklasisty)

Sprawozdanie z monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Luboń na lata 2017-2027
za okres 2024-2025 wraz z ewaluacją

podmioty zarejestrowane w CEDIG na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (szt.)	20,08	21,01	150	4,2 ⁸	4,6 ⁴	↑
udział obiektów budowlanych pokrytych/izolowanych azbestem na 100 budynków (%)	9,19	Brak danych	155 ⁹	270 ¹⁰	249	Brak danych ¹¹
klasyfikacja ulicy w kategorii C (PM10) ¹²	klasa C	klasa C	Klasa C	Klasa C	Klasa C	Poprawa wskaźnika zależna od poprawy jakości powietrza w całej strefie wielkopolskiej
Brak uzbrojenia ulic w kanalizację deszczową ¹³	17 ulic (co stanowi 44,7% OZ nie posiada kanalizacji deszczowej)	17 ulic (co stanowi 44,7% OZ nie posiada kanalizacji deszczowej)	13 ulic (co stanowi 36,84% OZ nie posiada kanalizacji deszczowej)	13 ulic (co stanowi 36,84% OZ nie posiada kanalizacji deszczowej)	13 ulic (co stanowi 36,84% OZ nie posiada kanalizacji deszczowej)	Poprawa wskaźnika z uwagi na sukcesywne uzupełnianie uzbrojenia
liczba mieszkań komunalnych na 1000 mieszkańców (szt.)	8,27	9,27	6,33	6,8	6,7	↓
Brak dostępu do ścieżki rowerowej ¹⁴	36 ulic (co stanowi 50,7% OZ nie posiada dostępu do ścieżki rowerowej)	36 ulic (co stanowi 50,7% OZ nie posiada dostępu do ścieżki rowerowej)	35 ulic (co stanowi 50% OZ nie posiada dostępu do ścieżki rowerowej)	33 ulic (co stanowi, że ok. 46% OZ nie posiada dostępu do ścieżki rowerowej)	32 ulic (co stanowi, że ok. 45% OZ nie posiada dostępu do ścieżki rowerowej)	Na ternie OR powstał odcinek drogi rowerowej (120 m - fragment ul. Dębieckiej) oraz na OZ 1,4 km – ul. Buczka
obecność obiektów (mieszkalnych i innych) wpisanych do ewidencji zabytków	132 ulice (co stanowi 71,3% OZ posiada zabytki)	constans	constans	constans	constans	constans
udział budynków sprzed 1986 roku w ogólnej liczbie budynków (%)	61,49	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych dotyczących wieku rozebranych budynków

Źródło: Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji.

⁸ Wskaźnik obrazuje liczbę przedsiębiorców, którzy w 2025 r. rozpoczęli działalność na obszarze rewitalizacji na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji

⁹ Liczba budynków mieszkalnych pokrytych azbestem na obszarach zdegradowanych i rewitalizacji

¹⁰ Liczba budynków mieszkalnych pokrytych azbestem na terenie miasta Luboń

¹¹ brak danych, na podstawie których można by dokonać mierzalnych analiz,

¹² dotyczy klasyfikacji stężenia pyłu zawieszonego PM 10 dla strefy wielkopolskiej

¹³ Pierwotnie nazwa wskaźnika „brak kanalizacji deszczowej”. Dla poprawy czytelności danych dokonano korekty

¹⁴ Pierwotnie nazwa wskaźnika „dostęp do ścieżki rowerowej”

Analiza powyższych wskaźników pozwala na ogólne stwierdzenie, że osiągnięte rezultaty w większości przypadków stanowią zjawiska pozytywne.

Najbardziej negatywny rezultat wykazano w przypadku udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców miasta. Niestety to wyraźna oznaka starzenia się społeczeństwa nie tylko w Luboniu ale w całej Polsce.

Dane dotyczące bezrobocia wskazują, że w Luboniu zwiększyła się liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym. Struktura wieku mieszkańców wskazuje, że zdecydowaną większość mieszkańców stanowią osoby, które powinny być aktywne na rynku pracy. Wykazany rezultat może nawiązywać do ogólnopolskiego trendu, który polega na tym, że zwiększa się liczba młodych Polaków (do 25 r.ż.) pozostających bez pracy. Nie bez znaczenia może być też fakt, że na terenie Lubonia mieszka wiele niezameldowanych osób, które mają prawo zarejestrować się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotni (z tym, że w przypadku obcokrajowców dotyczy to wyłącznie tych, którzy legalnie przebywają na terenie Polski). Pozytywem w tym zakresie jest jednak, że odnotowano spadek bezrobotnych długotrwale.

Jednocześnie odnotowano lepszy wynik wskaźnika dotyczącego liczby przedsiębiorców, którzy rozpoczęli działalność w 2025 r. w obszarach rewitalizacji.

W analizowanym okresie, luboński zasób mieszkań komunalnych zmniejszył się o 2 mieszkania i aktualnie liczy 198. Liczba mieszkań stanowiących mieszkania socjalne również spadła - o 6, do poziomu 47 mieszkań. Tym samym przybyło osób oczekujących na przydział mieszkań komunalnych i socjalnych. Zestawiając powyższe rezultaty okazały się negatywne. Niekorzystnie prezentuje się także wskaźnik dotyczący osób objętych pomocą społeczną ze względu na fakt, iż liczba osób wymagających pomocy wzrosła. Jednak mimo negatywnego wyniku należy uwzględnić w tym miejscu, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, dzięki dobrej organizacji swojej pracy oraz udziałowi w różnych programach wspierających finansowo takie jednostki, mógł objąć opieką o wiele więcej mieszkańców niż w latach ubiegłych.

Zauważalna jest poprawa wyników egzaminów ósmoklasistów. Wyniki uczniów z lubońskich szkół są nieznacznie gorsze od średniej przyjętej dla województwa wielkopolskiego, ale jednocześnie przewyższają średnią krajową.

Wyraźnie zwiększyła się liczba użytkowników Biblioteki Miejskiej. Świadczy to m.in. o tym, że Biblioteka swoją szeroką ofertą kulturalną sukcesywnie przyciąga nowych odbiorców.

Z końcem 2025 r. zapadła również decyzja, że Biblioteka stanie się siedzibą Centrum Organizacji Pozarządowych (COP), ze względu m.in. na dobrą lokalizację i skomunikowanie.

W Luboniu zmniejsza się liczba obiektów pokrytych azbestem. W latach 2024 i 2025 unieszkodliwiono 19 ton azbestu. Z obszaru rewitalizacji ubyło łącznie 8870 kg (10 obiektów), a z obszaru zdegradowanego 10130 kg (11 obiektów). Likwidacja azbestu to żmudny proces, jednak konsekwentnie umniejsza się w Luboniu liczba obiektów pokrytych tym materiałem. Pomocą i jednocześnie zachętą do podjęcia takich działań jest możliwość otrzymania dofinansowania z powiatu poznańskiego (za pośrednictwem Urzędu Miasta Luboń) na usunięcie azbestu z posesji w wysokości 100% poniesionych kosztów.

W analizowanym okresie zrealizowano drogi rowerowe w ulicach – Buczka (położonej w obszarze zdegradowanym) i Dębieckiej (zlokalizowanej w zasięgu obszaru rewitalizacji OR1) oraz wyznaczono kontrapas w ul. Sienkiewicza o długości 240 m. Obecnie długość dróg rowerowych w mieście wynosi 11,7 km, a kontrapasów 2,1 km.

Coraz więcej ulic ma kanalizację deszczową. Jakość powietrza mierzona poziomem stężenia pyłu zawieszonego PM 10 dla strefy wielkopolskiej nie uległa pogorszeniu.

Tab. 3 Wskaźniki realizacji GPR

Cel I. Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzmocnienia spójności społecznej oraz wzrostu jakości kapitału społecznego											
Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana zmiana	Stan faktyczny								
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Liczba wydarzeń kulturalnych (szt.)	5	Wzrost	54	55	35	29	223	278	178	141	
Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (os.)	1000	Wzrost	3178	3183	1163	589	5186	6586	8740	9009	
Liczba nowych produktów kulturalnych (szt.)	0	Wzrost	0	0	0	0	8	10	9	9	
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie (os.)	0	Wzrost	43	46	51	117	247	92	0	212 ¹⁵	
Liczba usług społecznych (os. lub h) ¹⁶	0	Wzrost	43 (h)	46 (h)	51 (h)	4 (os.)	7 (os.)	7 (os.)	0	2523 (h)	
Liczba projektów aktywizujących osoby bezrobotne (szt.)	0	Wzrost	0	1	0	0	0	0	0	0	
Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (osoby) ¹⁷	6919	Wzrost	6919	6919	6919	6343	6296	6183	6067	6286 ¹⁸	

¹⁵ Liczba osób objętych usługami w ramach projektu "Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodziny i rodziną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania" - Edycja III (łącznie ilość usług – 10)

¹⁶ Dane agregowane dla tego wskaźnika zbierane są w godzinach pracy specjalistów w jednostce osób (os.) lub godzin (h). W 2025 r. łączna liczba godzin poradnictwa specjalistycznego wyniosła odpowiednio: 1723 h i dotyczyła 10 usług społecznych w ramach projektu "Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodziny i rodziną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania" - Edycja III (objęto opieką 212 os.) oraz ok. 800 h pełnego etatu asystentki rodziny (ok. 160 h w miesiącu, od sierpnia 2025 r.) – dając łącznie 2523 h.

¹⁷ Dane uzyskane z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Luboń

¹⁸ Dane aktualne na koniec 2025 r

Cel. II.										
Kreowanie warunków dla zrównoważonego rozwoju opartego na spójności i ładzie przestrzennym										
Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana zmiana	Stan faktyczny							
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	256,77	Constans	256,77	256,77	256,77	256,77	256,77	256,77	256,77	256,77
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m ²)	0	Wzrost	0	0	0	0	807	0	300	2500
Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej (szt.)	0	Wzrost	2	2	2	2	1	8	0	1
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury (os.)	0	Wzrost	21	34	34	34	34	użytkownicy ¹⁹	użytkownicy ¹⁶	użytkownicy ²⁰
Długość dróg dla rowerów (km)	3,05	Wzrost	3,05	3,05	3,35	3,35	3,35	3,65	0	1,52 ²¹
Powierzchnia zrewitalizowanego obiektu (m ²)	0	Wzrost	572,84	545,67	2705,59	2509	1955	1656	1210	1031

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Luboń

Na podstawie zebranych danych można dokonać kilku spostrzeżeń. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że nastąpił niewielki wzrost liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Można dopatrywać się w tym skuteczności procesu rewitalizacji prowadzonego przez Miasto Luboń.

Działalność Biblioteki Miejskiej w Luboniu i Ośrodka Kultury scharakteryzowana liczbą wydarzeń kulturalnych wskazuje, że w analizowanym okresie zrealizowano każdego roku po 9 nowych produktów kulturalnych. Produktem kulturalnym określa się wydarzenie, które nie ma cyklicznego charakteru, są to przede wszystkim tematyczne koncerty, wystawy, spotkania. Jednocześnie jednak odnotowano wzrost liczby uczestników wydarzeń kulturalnych. Powyższe dowodzi, że oferta kulturalna Lubonia przyciąga z roku na rok coraz więcej chętnych, na co nie ma wpływu mniejsza liczba organizowanych wydarzeń. Nie ulega wątpliwości, że gdyby zgodnie z założeniami GPR można byłoby wykorzystywać na powyższe cele dodatkowo Dom Włodarza, skutkowałoby to zwiększeniem atrakcyjności i różnorodności oferty kulturalnej.

Podejmowane działania rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym to przede wszystkim kontynuacja działań rewitalizacyjnych przy obiekcie należącym do firmy Luveny S.A czy np. budowa kolejnego odcinka drogi rowerowej. W informacji uzyskanej od firmy Luvena S.A zadeklarowano, że do zakończenia inwestycji polegającej na rewitalizacji zabytkowego obiektu przemysłowego – budynku Hali Poelziga, w zakresie remontu dachu pozostało zaledwie 755 m² (z 11 500 m²). Przewidywane zakończenie prac prawdopodobnie nastąpi z końcem 2026 r. Natomiast już zaplanowany jest kolejny krok, dotyczący tego obiektu, w postaci remontu zabytkowego komina. Powyższe uzależnione jest od pozyskania funduszy zewnętrznych (z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Powiatu Poznańskiego). Spółka już złożyła odpowiednie wnioski do ww. Organów.

¹⁹ Użytkownicy wspartej infrastruktury tj. korzystający z placów zabaw, boisk szkolnych, a także z Lubońskiego Centrum Wsparcia i Pomocy Rodzinie, podopieczni i interesanci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz mieszkańcy nowego budynku komunalnego, przy ul. Łącznej 2a (46 osób)

²⁰ Użytkownicy wspartej infrastruktury tj. społeczność Zespołu Szkół w Luboniu

²¹ Długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych w Luboniu (w tym przypadku na OZ i w zasięgu OR1)

W Luboniu aktualnie jest 11,7 km ścieżek rowerowych, z czego 1,52 km powstało w 2025 r. (0,12 km – ul. Dębiecka oraz 1,4 km – ul. Buczka). Ponadto w 2025 r. wyznaczono kolejny kontrapas o długości 0,24 km (w pasie ul. Sienkiewicza). Obecnie łączna długość kontrapasów w Luboniu liczy 2,1 km.

Pozostałe działania rewitalizacyjne w latach 2024-2025

W Luboniu realizowane są zadania, spoza listy przedsięwzięć wpisanych do GPR – stanowiące jednak szeroko rozumiane działania rewitalizacyjne. Należą do nich inwestycje infrastrukturalne oraz tzw. działania miękkie. Zdecydowanie najwięcej jest tych drugich.

Luboń kładzie duży nacisk na kompleksową poprawę warunków życia w mieście, w znaczeniu rewitalizacyjnym.

Działania o charakterze rewitalizacyjnym prowadzone w roku 2024.

Wśród działań rewitalizacyjnych o charakterze inwestycyjnym, w mieście sukcesywnie prowadzone były inwestycje mające na celu poprawę nawierzchni dróg i chodników, ale również budowa nowych dróg oraz uzbrojenia. W roku 2024 r. w mieście budowano kolejne odcinki dróg m.in. ul. Buczka, Słowackiego, Kurowskiego²², Przemysłowej i Żeromskiego. Przebudowano również część ul. 11 Listopada²³.

W 2024 r. z powodzeniem prowadzona była kampania edukacyjna dla mieszkańców Lubonia – z zakresu zrównoważonego rozwoju w obszarze zieleni oraz walki z suszą i smogiem. Kampania była prowadzona w ramach programu priorytetowego pn. „Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej” i dofinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. W ramach ww. kampanii w szkołach były prowadzone warsztaty z zakresu edukacji ekologicznej, a na specjalnie zorganizowanych spotkaniach dla mieszkańców odbyły się warsztaty z technik dobrego palenia. Ponadto organizowane były konferencje naukowe, kiermasz wymiany roślin, konkursy dla mieszkańców.

W 2024 r. na terenie miasta pojawiły się kolejne: żywe zielone ściany obsadzone bluszczem pospolitym i wiciokrzewem pomorskim, murale z farb fotokatalitycznych²⁴ oraz novum w postaci trzech (zewnętrznych) stacji uzdatniania powietrza²⁵ dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Na mocy porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w mieście kontynuowana jest działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego Programu „Czyste Powietrze”²⁶, w którym zainteresowani mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w złożeniu wniosku o dofinansowanie na wprowadzenie rozwiązań proekologicznych w ogrzewaniu jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

Odbyły się kolejne edycje konkursów dla mieszkańców dotyczące zieleni. W konkursie „Zielony Luboń” można było zaprezentować swój balkon/taras, ogródek przydomowy, ogród działkowy, czy też ogródki przybłokowe. Natomiast celem konkursu „Wspólna Grządka” była integracja i edukacja mieszkańców poprzez wspólne zagospodarowanie zielenią i małą architekturą wybranego terenu miejskiego. W Luboniu powstał także pierwszy las kieszonkowy przy ul. Ogrodowej. Był to kolejny element prowadzonej przez Miasto edukacji ekologicznej.

Miasto kontynuowało, bardzo dobrze przyjęty w 2023 r., program dotacyjny pod nazwą „Lubońskie skarbonki deszczowe” oferujący dofinansowanie na zakup zbiorników na deszczówkę. Program ponownie

²² Na odcinku od ul. Rydla do Dworcowej

²³ Na odcinku od ul. Morelowej do Kołłątaja

²⁴ na budynku Szkoły Podstawowej nr 4

²⁵ powstały przy ul. Poniatowskiego/Kościuszki, ul. Żabikowskiej, ul. Poznańskiej

²⁶ Z końcem 2024 r. przyjmowanie wniosków zostało tymczasowo wstrzymane

cieszył się dużym zainteresowaniem mieszkańców. Celem programu jest zwiększanie małej retencji i przeciwdziałanie skutkom suszy w mieście.

Oczekiwanym efektem ww. działań była poprawa: estetyki miasta, jakości powietrza, warunków retencji, a także tworzenie więzi społecznych.

Do działań rewitalizacyjnych, mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców można zaliczyć również cyklicznie organizowane darmowe badania profilaktyczne takie jak mammografia, badania wzroku czy kości.

W ramach „Programu Polityki Senioralnej Miasta Luboń na lata 2022-2025” seniorzy z Lubonia byli zapraszani do udziału w licznych wydarzeniach, warsztatach etc. W 2024 r. były to m.in. bezpłatne warsztaty edukacyjno-profilaktyczne „Zdrowy Senior” organizowane w Centrum Organizacji Pozarządowych w Luboniu. Natomiast w Ośrodku Kultury w Luboniu umożliwiono mieszkańcom Lubonia, w tym seniorom, udział w bezpłatnych zajęciach jogi²⁷. Kolejną ofertą skierowaną do seniorów była akcja „Złota rączka dla seniora”, a także wsparcie psychologiczne, które seniorzy mogli otrzymać w formie rozmowy telefonicznej (akcja dotyczyła mieszkańców powiatu poznańskiego). W 2024 r. prężnie działał Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Dom Dzienny „Senior Wigor”.

Na uwagę zasługuje również nowa odsłona jadłodzielni, która funkcjonuje w Luboniu od 2022 r. w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Od 2024 r. można z niej korzystać całą dobę, 7 dni w tygodniu dzięki czemu, stała się jeszcze bardziej dostępna i pomocna wszystkim potrzebującym.

W Luboniu organizowane są cyklicznie wydarzenia o charakterze muzycznym, świątecznym, które na stałe wpisały się w kalendarz miejskich imprez, niezmiennie ciesząc się sympatią uczestników. Należą do nich Festiwal Polskiej Piosenki w Luboniu²⁸, Wigilia Miejska, Biba w Lasku, EkoPiknik w Wiśniowym Sadzie czy Dni Lubonia.

Wieloletnie już funkcjonowanie plaży miejskiej w Luboniu udowadnia, że taka forma wykorzystania przestrzeni na terenie miasta jest pożądana.

W minionym roku, kolejny raz mieszkańcy Lubonia aktywnie uczestniczyli w głosowaniu nad Lubońskim Budżetem Obywatelskim. Mieszkańcy mogąc mieć realny wpływ na wydarzenia i inwestycje w mieście, chętnie uczestniczą w tego typu inicjatywach.

Działania o charakterze rewitalizacyjnym prowadzone w roku 2025.

W 2025 r. zrealizowano następujące inwestycje o charakterze infrastrukturalnym: kanalizacja deszczowa w ul. Karłowicza i w ul. Bocznej od ul. Traugutta; budowa drogi ul. Wiejskiej, budowa ul. Kopernika, ul. Buczka i odcinka ul. Morelowej; budowa chodnika w ul. Kochanowskiego oraz remonty chodników w ul. Kwiatowej i w ul. Rzecznej. Natomiast zakończone i oddane do użytkowania zostały: chodniki w ul. Drzymały, w ul. Wodnej i w ul. 11 Listopada wraz z remontem nawierzchni drogowej (odcinek Morelowa-Kołątaja); budowy dróg w ul. Przemysłowej (odcinek Niepodległości-Rivoliego), ul. Kurowskiego (od Rydla do Dworcowej), ul. Żeromskiego (odcinek Fabryczna - Konarzewskiego), ul. Miodowej, ul. Wiśniowej, ul. Słowackiego.

W 2025 r. rozpoczęto budowę Zintegrowanego Węzła Przesiadkowego nr 2, którego pierwszym etapem²⁹ jest wykonanie nowego parkingu przy ul. Armii Poznań. Jest to jedna z kluczowych inwestycji dla miasta, która znacząco ułatwi mieszkańcom dostęp do dworca PKP oraz poprawi bezpieczeństwo w tej części miasta. Budowa węzła przesiadkowego jest współfinansowana ze środków unijnych, PKP PLK S.A., Marszałka Województwa Wielkopolskiego oraz budżetu Miasta.

Sporządzono dokumentację projektową na odbudowę pomnika Siewcy wraz z rewitalizacją Parku Siewcy i jego otoczenia. Realizacja zaplanowana jest na rok 2026.

W 2025 r. powstała ścieżka w Dolinie Strumienia Junikowskiego (w rejonie ul. Żabikowskiej i ul. Łącznik). Inwestycja mogła zaistnieć i być udostępniona mieszkańcom dzięki porozumieniu, w tym współfinansowaniu, z prywatnym inwestorem. W minionym roku rozpoczęły się prace koncepcyjne

²⁷ Jako jeden z zwycięskich projektów zgłoszonych w Lubońskim Budżecie Obywatelskim

²⁸ W 2024 r. odbyła się ostatnia edycja Festiwalu Polskiej Piosenki w Luboniu

²⁹ etap 2: budowa przejścia podziemnego, etap 3: rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 430

dotyczące nowych przestrzeni publicznych miasta – tj. Placu Targowego przy ul. Targowej, który zostanie zrewitalizowany zyskując przestrzeń targową wraz zielenią oraz Parku Nowe Ogrody przy ul. Fabrycznej, gdzie powstaną nowe miejsca rekreacji, edukacji i wypoczynku. Będzie to możliwe dzięki podpisaniu przez Miasto Luboń umowy, w partnerstwie z Miastem Poznań i innymi JST, o dofinansowanie projektu pod tytułem „Wsparcie małej retencji wodnej i rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na obszarze Metropolii Poznań – Etap II”.

W bardzo licznej grupie działań rewitalizacyjnych – tzw. miękkich, w 2025 r. ponownie znalazł się miejski program „Luboń Antysmog” mający formę dotacji z budżetu Miasta Luboń do wymiany źródeł ciepła. Na mocy porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w mieście kontynuowana jest także działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego Programu „Czyste Powietrze”.

Tab. 4. Zestawienie liczby zarejestrowanych spraw dotyczących dofinansowań na wymianę źródeł ciepła w Luboniu.

Nazwa programu dotacyjnego	Liczba zarejestrowanych spraw		
	2024	2025	łącznie
„Anty Smog”	17	21	38
„Czyste Powietrze”	170	84	254

Źródło: UM Luboń

W Luboniu, kolejny rok z rzędu, prowadzony był program dotacyjny pod nazwą „Lubońskie skarbonki deszczowe” mający na celu zwiększanie małej retencji i przeciwdziałanie skutkom suszy w mieście. W ramach programu oferowane jest dofinansowanie na zakup zbiorników na deszczówkę. Program nadal cieszył się dużym zainteresowaniem mieszkańców.

Miasto Luboń ponownie pozyskało dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Zrealizowano projekt: „Edukacja ekologiczna mieszkańców Lubonia w zakresie segregacji odpadów oraz adaptacji do zmian klimatu”. Głównym wydarzeniem projektu był festyn ekologiczny „Eko Piknik w Wiśniowym Sadzie”.

Niesłabnącym zainteresowaniem cieszyły się kolejne edycje konkursów dla mieszkańców Lubonia „Zielony Luboń” oraz „Wspólna grządka”. Ten ostatni został nagrodzony przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego. W konkursie pt. „Działania proekologiczne i prokulturowe w ramach strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” Miasto Luboń otrzymało nagrodę za organizację konkursu dla mieszkańców, który odbywa się cyklicznie od 2021 r.

Zdj. 2. Nagroda Samorządu Województwa Wielkopolskiego dla Urzędu Miasta Luboń

Źródło: UM Luboń

W mieście został też zorganizowany konkurs dla uczniów szkół podstawowych zamieszkałych na terenie Lubonia pn. „Oddychamy czystym powietrzem - Wygrywamy”, którego celem było promowanie postaw proekologicznych oraz zwiększanie świadomości dotyczącej jakości powietrza.

Miasto Luboń w zeszłym roku dołączyło do programu Re:Generacja UNEP/GRID-Warszawa wspierającej ochronę i odbudowę ekosystemów – w Luboniu działania skupiają się na terenie otuliny WPN i dotyczą eliminacji gatunków inwazyjnych.

Kolejnym elementem proekologicznych działań w mieście jest zagospodarowywanie wolnych miejskich przestrzeni zielenią i ich systematyczna pielęgnacja. W ten sposób miasto dba nie tylko o środowisko, ale również o poprawę estetyki miejsc publicznych. W 2025 r. nasadzono w Luboniu kolejnych 1145 drzew oraz ok. 5000 krzewów i bylin – m.in. utworzono nowe miejsca z zielenią przyuliczną (ul. Cmentarna, Morelowa, Żabikowska, Wojska Polskiego, Sobieskiego, Al. Jana Pawła II), a przy ul. Ogrodowej powstała kolejna część lasu kieszonkowego. Po raz kolejny miasto Luboń włączyło się w akcję „Sprzątanie świata” organizowaną przez Fundację Nasza Ziemia. Tym razem sprzątno tereny zielone położone wzdłuż Strumienia Junikowskiego oraz ul. Unijnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Luboniu w ciągu 2025 r. realizował wiele form wsparcia dla osób potrzebujących pomocy, w tym seniorów, niepełnosprawnych czy innych mieszkańców będących w trudnej sytuacji życiowej.

Realizowany był program „Korpus wsparcia seniorów”. Pomoc ta polegała na zapewnieniu mieszkańcom Lubonia dostępu do tzw. „opieki na odległość” mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych. Zadanie było finansowane w ramach programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Udzielana była także pomoc z inicjatywy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w postaci „Asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością” oraz programu „Opieka wytchnieniowa”. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracując ze Związkiem Stowarzyszeń Wielkopolski Bank Żywności wspierał³⁰ żywnościowo osoby tego potrzebujące. Działania te były podjęte w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Od początku 2025 r.³¹ na terenie Lubonia rozpoczęto realizację projektu, którego celem jest utworzenie 58 nowych miejsc świadczenia usług społecznych, dotyczących wsparcia rodzin i systemu pieczy zastępczej prowadzących do minimalizowania zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

W ramach „Programu Polityki Senioralnej Miasta Luboń na lata 2022-2025” seniorzy z Lubonia byli zapraszani do udziału w licznych wydarzeniach, warsztatach etc. W minionym roku były organizowane np. darmowe zajęcia wspierające zdrowie mózgu. Kolejną ofertą skierowaną do seniorów było wsparcie psychologiczne, które seniorzy mogli otrzymać w formie rozmowy telefonicznej (akcja dotyczyła mieszkańców powiatu poznańskiego).

Innym wyrazem troski o najstarsze osoby w mieście jest, z powodzeniem działający od wielu lat, Uniwersytet Luboński Trzeciego Wieku oraz Dom Dzienny „Senior Wigor”.

Cyklicznie, kilka razy w roku organizowane były akcje w zakresie badań mammograficznych, jak również zajęcia sportowe dla różnych grup wiekowych mieszkańców Lubonia. Wiele uwagi poświęcono także zdrowiu psychicznemu najmłodszego pokolenia. W ramach kompleksowej kampanii na rzecz dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy, hejtowi i nietolerancji w mieście Luboń zrealizowano projekt „Pomagaj, reaguj, zmieniaj” dofinansowany ze środków Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej na lata 2025–2028 (były to m.in. zajęcia sportowe „FIT Nastolatki”, warsztaty „Zdrowe nawyki – zostaw suba” czy debata „Stop hejtowi”).

W Ośrodku Kultury odbywały się bezpłatne zajęcia jogi dla mieszkańców. Był to jeden ze zwycięskich projektów zgłoszonych w Lubońskim Budżecie Obywatelskim na 2025 r.

³⁰ W okresie od lutego do września 2025 r.

³¹ Do końca 2027 r.

Jak co roku w Luboniu miały miejsce liczne wydarzenia kulturalno-rozrywkowe, sportowe oraz patriotyczne takie jak koncerty wokalne, instrumentalne, wystawy, przedstawienia teatralne itp. Wiele z nich to wydarzenia organizowane przez Urząd Miasta Luboń, Ośrodek Kultury oraz Bibliotekę Miejską.

W 2025 r. swoją pierwszą edycję miało wydarzenie z cyklu „Stacja Luboń - kierunek największe przeboje”. Natomiast kolejny raz odbyło się rozdanie nagród w corocznym konkursie „Siewca Roku” oraz przyznanie Medalu „Zasłużony dla Miasta Luboń”. Odbyło się także spotkanie z cyklu „Zwykłe-Niezwykłe” adresowane do lubońskich kobiet z okazji Dnia kobiet. Są to wydarzenia, dzięki którym społeczność Lubonia ma okazję spotkać się, poznać, wspólnie świętować – co niesie ze sobą szanse na powstanie i wzmocnienie więzi społecznych. To z kolei jest ważnym aspektem rewitalizacyjnym.

Na terenie Lubonia, tradycyjnie, odbyły się również zawody biegowe, których głównym sponsorem było Miasto Luboń (mały Patriota 2025, Luboński Bieg Niepodległości, Bieg Niezłomnych im. mjr. Zenona Wechmanna, Luboń Truck, Wigilijny Bieg Charytatywny). W minionym roku swoją XIV edycję miał Luboński Rajd Nordic Walking im. Włodzimierza Kaczmarka.

Wzorem lat ubiegłych znakomitym uzupełnieniem działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców w sezonie letnim stanowił program wydarzeń zaplanowanych na Plaży Miejskiej, w ramach których odbywały się animacje dla dzieci, zajęcia sportowe, przedstawienia i koncerty.

W roku 2025 r. z okazji Świąt Bożego Narodzenia odbyła się również Wigilia Miejska oraz Orszak Trzech Króli. Mieszkańcom Lubonia umożliwiono bezpłatne korzystanie z porad prawnych, a także z mediacji rodzinnych. W Luboniu funkcjonują programy pn. „Lubońska karta dużej rodziny”, „Lubońska karta seniora” oraz „Lubońska karta osób z niepełnosprawnościami”. Karty upoważniają do korzystania z licznych zniżek, upustów oraz rabatów u partnerów programu, przyczyniając się do zwiększenia dostępności do różnych usług i atrakcji.

Na poprawę jakości życia mieszkańców ma również wpływ prawo miejscowe w postaci aktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W analizowanym okresie lat 2024-2025 przedmiotowa kwestia przedstawiała się następująco:

W 2024 r. kontynuowano i zakończono prace planistyczne wynikające z:

1. uchwały o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Luboń Centrum – Nowe Ogrody” podjętej w poprzednim roku – wg uchwały nr LVII/421/2023 z dnia 16 marca 2023 r., które zakończone zostały przyjęciem planu uchwałą Rady Miasta nr LXVII/523/2024 z dnia 14 marca 2024r.;
2. uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Żabikowo Zachód” podjętej w poprzednim roku – wg uchwały nr LXII/459/2023 z dnia 21 września 2023 r. które zakończone zostały przyjęciem planu uchwałą Rady Miasta nr LXVII/521/2024 z dnia 14 marca 2024r.;
3. uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Lasek – rejon ul. Nowiny” podjętej w poprzednim roku – wg uchwały nr LXII/458/2023 z dnia 21 września 2023 r., które zakończone zostały przyjęciem uchwały Rady Miasta nr LXVII/522/2024 z dnia 14 marca 2024r.;

Ponadto prace planistyczne obejmowały prowadzenie procedur planistycznych wynikających z podjętych w 2023 r. uchwał o przystąpieniu do sporządzenia:

1. Planu ogólnego Miasta Luboń – wg uchwały nr LXIV/484/2023 z dnia 23 listopada 2023r.
2. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kocie Doły” – wg uchwały nr LVII/420/2023 z dnia 16 marca 2023 r.

oraz podjętych w 2024r. uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1. „Lasek Wschód” – wg uchwały nr LXVI/510/2024 z dnia 1 lutego 2024 r.
2. „Żabikowo Centrum” – wg uchwały nr IV/29/2024 z dnia 18 lipca 2024 r.

W 2025r. kontynuowano i zakończono prace planistyczne wynikające z :

1. uchwały o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kocie Doły” podjętej w 2023 roku – wg uchwały nr LVII/420/2023 z dnia 16 marca 2023 r., które

zakończone zostały przyjęciem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kocie Doły” – etap 1 uchwałą Rady Miasta nr XVIII/121/2025 z dnia 20 listopada 2025r.;

2. uchwały o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Lasek Wschód” podjętej w poprzednim roku – wg uchwały nr LXVI/510/2024 Rady Miasta Luboń z dnia 1 lutego 2024 r., które zakończone zostały przyjęciem planu uchwałą Rady Miasta nr XII/84/2025 z dnia 10 kwietnia 2025r.

Z upływem czasu obowiązywania GPR coraz wyraźniej widać jak istotną rolę w procesach rewitalizacyjnych powinien mieć Komitet Rewitalizacji. Mimo coraz lepszego zrozumienia złożoności tematu rewitalizacji i prób wypracowywania odpowiednich rozwiązań czy działań, konieczna jest także inicjatywa własna Komitetu. Na chwilę obecną inicjowanie czy też rozwijanie przez Komitet procesu rewitalizacji jest ograniczone. Sytuację tę determinuje sam GPR, którego okres obowiązywania się kończy i nie ma już szans na pełną realizację. Praktycznie brak możliwości, aby przedsięwzięcia nierozpoczęte, a także już częściowo realizowane, mogły zostać zakończone. Dlatego Komitet rozpoczął pracę nad konstruowaniem nowej wizji GPR z nowymi przedsięwzięciami.

Podsumowanie

Przedmiotowy raport to czwarta analiza realizacji GPR Miasta Luboń. Rok 2024 i 2025 w kontekście realizacji GPR to kolejny rok umocnienia się w Luboniu szeroko rozumianego procesu rewitalizacji.

Realizacja GPR napotykała istotne ograniczenia, w szczególności o charakterze finansowym oraz organizacyjnym. Brak możliwości sfinalizowania strategicznego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego czyli budowy i oddania do użytku Domu Włodarza, miało istotny wpływ na większość zaplanowanych w GPR działań. Mimo to, w Luboniu idea rewitalizacji staje się z biegiem lat powszechniejsza i bardziej widoczna dla lokalnej społeczności. Wskazuje na to np. frekwencja w konkursach miejskich, akcjach społecznych, programach dotacyjnych czy też samo korzystanie z rozwijającej się oferty miejsc sportu, rekreacji czy wypoczynku stanowiących otwartą przestrzeń miejską.

Badanie faktycznego stopnia realizacji GPR, odbywa się przy pomocy konkretnych, ustalonych wskaźników. Niestety, w praktyce okazało się to niełatwym zadaniem, z uwagi na to, że dla wielu z nich nie można było pozyskać adekwatnych danych. W konsekwencji konieczne były również zmiany nazw wskaźników, aby były one bardziej zrozumiałe. Zagregowane dane pozwalały na konstrukcję wniosków i dawały obraz kondycji procesu rewitalizacji w Luboniu.

Przyjęty w GPR harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR, od wielu lat pozostaje bardzo płynny. Rozwiązanie takie dopuszczono, ponieważ finansowanie podejmowanych działań z GPR, w największej mierze, uzależnione pozostaje od pozyskania środków zewnętrznych.

Takim właśnie przedsięwzięciem była przebudowa Domu Włodarza. Zgodnie z założeniem przyjętym w GPR, miał się on stać nowym „centrum kulturalnym” na mapie miasta. Jego brak spowodował, że aż 17 z 30 przedsięwzięć GPR, sprzężonych z tym miejscem, nie zaistniało zgodnie z GPR. Aby jednak wykorzystać potencjał zawarty w GPR, podjęto wysiłek organizacji wielu wydarzeń w zmienionych lokalizacjach (Ośrodek Kultury, Biblioteka Miejska). Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoliło choć częściowo wcielić w życie zamysł GPR. To elastyczne podejście nie zmieniło jednak jego podstaw, które uniemożliwia pełną, zaplanowaną realizację wizji rewitalizacji w mieście. Powiązanie szeregu przedsięwzięć z jednym miejscem – które miało dopiero powstać, było zbyt optymistycznym założeniem, skutecznie ograniczającym prawidłowe realizowanie wyznaczonych w GPR przedsięwzięć.

Na podstawie zebranych danych, na potrzeby przygotowania niniejszego sprawozdania oraz w kontekście zaistniałych okoliczności stwierdza się, że w Luboniu mimo postępujących, rozwijających się szeroko rozumianych procesów rewitalizacyjnych – zasadne jest ponowne zdefiniowanie celów rewitalizacji oraz obszarów wymagających interwencji, z uwzględnieniem realnych możliwości finansowania. W konsekwencji należy uznać, że obowiązujący GPR wymaga zmiany. Jest to zgodne ze stanowiskiem Komitetu Rewitalizacji, który pozytywnie zaopiniował niniejsze sprawozdanie.

Wobec powyższego dla Miasta Luboń zostanie opracowany nowy Gminny Program Rewitalizacji.

Ewaluacja (2024-2025)

Wstęp

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024, poz. 278) GPR podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji przedsięwzięć co najmniej raz na 3 lata. GPR dla Miasta Luboń na lata 2017 – 2027 zakłada, że kolejna – trzecia ocena śródkresowa (mid-term) przypada na rok 2026. Jednak w związku z zaplanowanym opracowywaniem nowego GPR, ze względu na wyczerpanie się formuły dotychczasowego dokumentu, ocena została przeprowadzona z jednoczesną ewaluacją końcową (ex-post).

Dla zebrania i ujęcia danych z 2025 r., jej sporządzenie możliwe było w roku 2026.

Za podstawowe cele rewitalizacji uznano:

Cel I – Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzmocnienia spójności społecznej oraz wzrostu jakości kapitału społecznego. Obejmujący: integrację oraz aktywizację mieszkańców poprzez wzmacnianie tożsamości lokalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cel II – Kreowanie warunków dla zrównoważonego rozwoju opartego na spójności i ładzie przestrzennym. Obejmujący: zachowanie, ochronę i modernizację dziedzictwa historycznego i kulturowego obszaru rewitalizacji, zapewnienia ładu przestrzennego poprzez równoważenie funkcji mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej i rekreacyjnej oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.

Kluczowym elementem oceny prowadzonej polityki rewitalizacji jest odpowiedź na pytania uwzględniające kryteria:

- 1) trafność/odpowiedniość interwencji – czy cele interwencji były zgodne ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami?
- 2) efektywność/wydajność – czy założone cele zostały osiągnięte najtańszym, zapewniającym jednocześnie założone parametry wykonania i określoną jakość, kosztem?
- 3) skuteczność – czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć?
- 4) użyteczność – czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów (odpowiada potrzebom grupy docelowej)

Na podstawie opracowanych sprawozdań z monitoringu realizacji GPR – za ubiegłe lata, wskazuje się, że:

- 1) komplementarność przedsięwzięć spowodowała, że brak realizacji jednego z nich rzutuje na możliwości realizacji pozostałych bezpośrednio z nim powiązanych;
- 2) wiele przedsięwzięć uznano za realizowane, ponieważ podjęto działania w innej, zastępczej lokalizacji;
- 3) wieloletniość harmonogramu realizacji przedsięwzięć pozwalała na podjęcie działań w innym terminie i wskazywała na szansę ich zakończenia w okresie objętym GPR.

Trafność interwencji

Na pytanie czy podejmowane działania/interwencje prowadzą bądź doprowadziły do realizacji celu pierwszego jakim jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzmocnienia spójności

społecznej oraz wzrostu jakości kapitału społecznego; obejmującego integrację oraz aktywizację mieszkańców poprzez wzmacnianie tożsamości lokalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – należy odpowiedzieć twierdząco. Największą rolę w integracji mieszkańców, umożliwiającą ich spotkanie we wspólnym czasie i przestrzeni, z pewnością odgrywa kultura. Podmioty zajmujące się tą sferą nie ustają w wysiłkach, aby ich oferta zajęć, wydarzeń była zawsze atrakcyjna i aktualna. Wiele z nich odbywa się cyklicznie i jest oczekiwana przez zainteresowanych. Ambicją animatorów kultury w Luboniu jest stworzenie produktu kulturalnego, który stanie się marką miasta.

Kolejnym elementem dotyczącym kapitału ludzkiego jest pomoc społeczna. MOPS w Luboniu dysponuje wieloma instrumentami pomocy. Dostosowuje swoje działania do faktycznych potrzeb mieszkańców wymagających wsparcia. Sprawnie korzysta z instrumentów finansowych – w postaci pozyskiwania dotacji zewnętrznych. Działania te są ogólnomiejskie.

Odnosnie drugiego celu rewitalizacji jakim jest kreowanie warunków dla zrównoważonego rozwoju opartego na spójności i łądnie przestrzennym osiągnięcie pożądaných rezultatów zostało skutecznie utrudnione. Największą przeszkodą okazało się finansowanie przedsięwzięć. Dotyczyło to zarówno środków budżetowych miejskich, jak i zewnętrznych. W GPR wyznaczono do realizacji przedsięwzięcia, których bez uzyskania dotacji zewnętrznej, ani Miasto ani podmioty prywatne, nie byłyby w stanie ponieść samodzielnie w zakładanym terminie. Celem GPR było między innymi zwiększenie możliwości pozyskania finansowania. Miastu nie udało się w czasie obowiązywania GPR pozyskać odpowiednich funduszy i jednocześnie ukończyć inwestycji dotyczących Domu Włodarza. W tym miejscu należy dodać, że na zaistniałą sytuację miały też częściowo wpływ czynniki natury prawnej i zewnętrznej. Powodzeniem natomiast zakończyły się starania beneficjentów prywatnych. Uzyskanie odpowiedniego finansowania zewnętrznego oraz posiadanie środków własnych zaowocowało przeprowadzeniem prac budowlanych na zabytkowych budynkach – które jednocześnie stanowią atrakcje turystyczne Lubonia. Tylko Hala Poelziga jako 1 z 6 remontowanych zabytkowych budynków wymaga kolejnych prac i nakładów finansowych – jednak, co istotne, jest on nieporównywalnie większy od pozostałych 5 budynków willowych przy ul. Kolonii PZNF. Remontowana powierzchnia dachu zabytkowego obiektu wynosi aż 11 500 m² (pozostało 755 m²).

Rewitalizacja w Luboniu nie powinna być utożsamiana wyłącznie z terenami rewitalizacji. Procesy rewitalizacyjne mają zasięg ogólnomiejski. Z sukcesami przeprowadzono liczne akcje społeczne, edukacyjne dedykowane różnym grupom wiekowym, mające wieloraki charakter – od zdrowotnego po rozrywkowy. Podejmowano działania w zakresie ochrony zabytków, unowocześniania, szeroko rozumianej, infrastruktury miasta, aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które umożliwiają podejmowanie kolejnych działań inwestycyjnych (miejskich i prywatnych), poprawy jakości środowiska, której wyrazem jest zarówno zagospodarowywanie i pielęgnacja terenów zieleni, szeroko rozumiana poprawa jakości powietrza (w tym walka ze smogiem), jak i działania podjęte w celu zwiększania retencji wód opadowych w mieście.

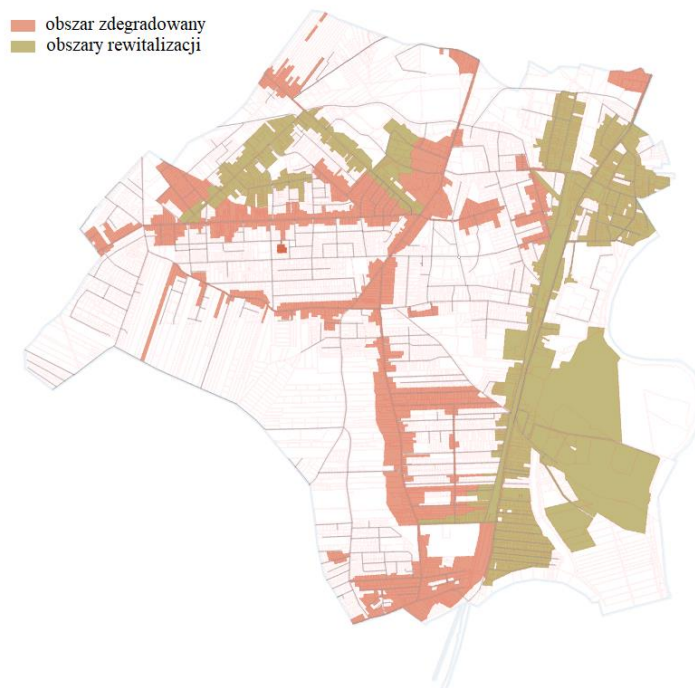
W dalszym ciągu rozwijana jest obsługa klientów Urzędu Miasta Luboń. Udoskonalenia aktualnie mają formę rozwijających się elektronicznych form obsługi klienta umożliwiających załatwianie spraw urzędowych przez internet. W 2025 r. rozpoczęto prace remontowe budynku Urzędu Miasta, które sukcesywnie prowadzą do poprawy jego stanu technicznego i komfortu pracy pracowników jak i klientów Urzędu. Aktualnie w Urzędzie funkcjonuje przystosowane miejsce przeznaczone do obsługi klienta.

Kontakt mieszkańców miasta z Urzędem możliwy jest również poprzez Biuletyn informacji publicznej, stronę internetową miasta czy media społecznościowe. Urząd Miasta dba, aby na bieżąco wszyscy zainteresowani byli odpowiednio poinformowani o planowanych i realizowanych miejskich wydarzeniach, inwestycjach, konsultacjach ect.

Podejmowanych aktywności jest bardzo dużo. Wszystkie są ukierunkowane na szeroko rozumianą poprawę różnych sfer życia mieszkańca Lubonia.

Na tej podstawie należy stwierdzić, że podjęte interwencje przyniosły pozytywne rezultaty.

Ryc. 1. Mapa z obszarem zdegradowanym i rewitalizacji z GPR.

Źródło: <https://geoportal.mesip.pl/lubon/portal-tematyczny>

Efektywność

Obowiązkiem gminy jest przestrzeganie dyscypliny finansowej. To strategiczny aspekt zarządzania gminą. Wszystkie podjęte przez Miasto i podległe jednostki działania rewitalizacyjne, realizowane były z poszanowaniem środków publicznych, a poniesione koszty z uwzględnieniem zasad gospodarności księgowej.

Założeniem GPR była realizacja Domu Włodarza, który miał zostać wykorzystany do realizacji szeregu kolejnych przedsięwzięć. Cel jako taki nie został osiągnięty, jednak mimo braku przedmiotowej lokalizacji, rozpoczęto przedsięwzięcia w innych miejscach. Jest to dowód na efektywne wdrażanie idei rewitalizacji. Z kolei odnosząc się do zakończonych przedsięwzięć należy stwierdzić, że beneficjenci skutecznie i efektywnie wykorzystali własne i pozyskane środki finansowe dzięki czemu zrealizowali przedsięwzięcia zgodnie z założeniami.

Skuteczność

Ocena skuteczności sprowadza się do weryfikacji czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć. Mimo przyjętej elastyczności harmonogramu realizacji przedsięwzięć, należy stwierdzić, że w przypadku większości przedsięwzięć – efekt niestety nie został osiągnięty. Faktyczny brak możliwości wykorzystania Domu Włodarza, a w związku z tym realizacja przedsięwzięć w zmienionej lokalizacji – nie może zostać uznana za skutecznie zrealizowane przedsięwzięcie – zgodnie z GPR.

W czasie obowiązywania przedmiotowego GPR, z wielkim prawdopodobieństwem Dom Włodarza nie zostanie oddany do użytku, a w konsekwencji – nie nastąpi faktyczna realizacja związanych z tym miejscem przedsięwzięć.

W monitoringu GPR wykazano również zakończone przedsięwzięcia. Oznacza to, że beneficjenci zrealizowali swoje zamierzenia z całkowitą skutecznością.

Użyteczność

Z perspektywy kolejnych lat obowiązywania GPR wyraźnie widać, że podejmowane działania są bardzo potrzebne i coraz lepiej odbierane przez społeczność lokalną. Z biegiem czasu wzrasta świadomość mieszkańców o możliwościach skorzystania z różnych, dedykowanych programów dotacyjnych³², które mają wpłynąć na poprawę jakości i ochrony środowiska w Luboniu. Poprawa jakości powietrza czy retencja wód opadowych to oczekiwane rezultaty wymiany nieekologicznych źródeł ciepła i montowania na prywatnych nieruchomościach zbiorników na deszczówkę. Zainteresowanie ww. programami nie słabnie, dlatego będą kontynuowane.

Podsumowanie

Trzecia i zarazem ostatnia ewaluacja wykazała, że GPR nie zostanie zrealizowany w całości, zgodnie z założeniami, w określonym terminie. W latach poprzednich, realne było zaistnienie Domu Włodarza jako faktycznego miejsca realizacji przedsięwzięć, co wykazywane było w raportach, sprawozdaniach i ewaluacjach. Z upływem czasu szanse te jednak drastycznie zmalały i mimo, że wiele przedsięwzięć można uznać za realizowane, ponieważ udało się podjąć działania w zmienionej lokalizacji – nie jest to zasadniczo zgodne z założeniami GPR.

Należy stwierdzić, że aż 73% przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie zostało i nie zostanie zrealizowanych.

Z drugiej strony, skupiając się na pozytywnych rezultatach podjętych działań rewitalizacyjnych zapisanych w GPR, na podstawie ostatniego sprawozdania – można przyjąć, że tylko niespełna 1/3 przedsięwzięć (27%) nie została w ogóle rozpoczęta. W tym miejscu należy wskazać również, że w Luboniu procesy rewitalizacyjne zachodzą na terenie całego miasta, nie ograniczając się do obszarów rewitalizacji. Najwięcej z nich dotyczy sfery społecznej. Takich działań jest zdecydowanie więcej niż tych podjętych w sferze działań technicznych, ponieważ te wymagają większego wsparcia pochodzącego z zewnętrznych źródeł finansowania, ale także czasu na ich przygotowanie i wykonanie.

Przez cały okres obowiązywania GPR nie wpłynął żaden wniosek z propozycją nowych lub o zmianę wyznaczonych przedsięwzięć. Z jednej strony świadczyło to o braku zapotrzebowania na aktualizację GPR - podpartym szansą na jego kompleksową realizację. Komitet Rewitalizacji sygnalizował na swoich posiedzeniach problem braku perspektyw na ukończenie sztandarowego przedsięwzięcia GPR.. Z drugiej strony, doprowadziło do zasadniczego spostrzeżenia, że kolejne działania, które miałyby zostać podejmowane jako nowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne GPR, powinny zostać wyznaczone wg innego klucza niż te, które aktualnie obowiązują. Miałyby to na celu nieograniczanie się stricte do realizacji jednego, konkretnego zadania, a uzyskanie przestrzeni dla realizacji zadań, które byłyby niezależne od siebie, wielowątkowe i długofalowe. W takim stanie rzeczy efekt realizacji takich przedsięwzięć miałyby znacznie szerszy zasięg i znaczenie dla mieszkańców i samego miasta.

³² „Czyste Powietrze”, Anty Smog, „Lubońskie skarbonki deszczowe”, Likwidacja wyrobów zawierających azbest

Kolejną kwestią, która wymagałaby korekty to przyjęte w GPR wskaźniki na potrzeby monitoringu programu. Pozyskiwanie potrzebnych informacji nie powinno stanowić problemu. Dane powinny być porównywalne i opisywane w jednostkach, w których są agregowane.

Luboń nieustannie dąży do poprawy jakości życia swoich mieszkańców. Oprócz wdrożenia programów dotacyjnych miasto podejmuje starania i wysiłki o poprawę jakości przestrzeni miejskich czy stan i jakość powietrza. Organizowane są różne akcje/wydarzenia dla mieszkańców. Pośród nich te dotyczące ochrony zdrowia i edukacyjne, w tym proekologiczne, rozrywkowe. Luboń rozwija także swoją politykę senioralną. Wszystkie te działania stanowią jednocześnie działania rewitalizacyjne. Działania, które realnie wpływają na warunki życia, a także i zdrowia mieszkańców.

Analiza wskaźników realizacji GPR oraz stopnia zaawansowania realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzą do konkluzji, że:

1. niezbędne jest opracowanie nowego GPR z uwzględnieniem przedsięwzięć, których lokalizacja nie wykluczy możliwości realizacji;
2. należy również uwzględnić elastyczność wyznaczanego harmonogramu realizacji przedsięwzięć, aby miarą procesu rewitalizacji były zrealizowane działania rewitalizacyjne oraz działania służące rewitalizacji;
3. z uwagi na kończący się horyzont czasowy obowiązującego GPR niewskazana jest zmiana przedsięwzięć, a oczekiwanym rozwiązaniem jest przyjęcie nowego dokumentu;
4. dzięki staraniom beneficjentów możliwe było skuteczne zrealizowanie kilku przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Stanowi to o praktycznym wykorzystaniu narzędzia jakim jest GPR w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Sprawozdanie z monitoringu realizacji GPR służy do wykazania mocnych i słabych stron trwającego procesu rewitalizacji. Okresowe raportowanie, wynikające z przepisów prawa, przyczynia się do coraz lepszego rozumienia mechanizmów tego procesu przez beneficjentów i jednostki miejskie. Komitet Rewitalizacji, którego cykliczne spotkania owocują nowymi koncepcjami, weryfikacją całościowego spojrzenia na GPR, a także próbami szerszego dotarcia do mieszkańców z ideą rewitalizacji – powinien stawać się coraz skuteczniejszym narzędziem do wzmocnienia działań rewitalizacyjnych. Wypracowane przez niego sugestie i uwagi będą podstawą dla prac nad nowym programem.

Ponadto, aby Miasto mogło skutecznie ubiegać się o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych z nowej perspektywy finansowej konieczny jest wpis GPR do wykazu prowadzonego przez Zarząd Województwa. Taką możliwość będzie mieć tylko GPR spełniający określone wytyczne – dlatego konieczna jest zmiana obowiązującego programu.

Wobec wniosków i spostrzeżeń zawartych w sprawozdaniu z monitoringu realizacji GPR za okres 2024 i 2025, należy stwierdzić, że niezbędne jest przystąpienie do prac nad nowym GPR.